EL CONFLICTE DELS XARMATAIRES

Maria Rosa Godia i Sílvia Ruiz
Centre d'Estudis Beguetans

Tertúlies a la Fresca al Mur

Begues
30/09/2023

Continguts
2

01
Introducció i objectius
Estudiar els rabassaires a Begues, finals s.XIX, mitjans s.XX

02
Contractes de conreu de vinya
Complantació, emfiteusi, parceria, rabassa morta (Begues 1754–1884)

03
El conflicte dels rabassaires
Actes Municipals, Actes de conciliació i judicis del jutjat de Pau 1907-1929, desnonaments

04
El Sindicat Unió de Rabassaires i les lleis
Llei II República 1932, Llei catalana 1934

05
La UR a Begues
Reunions, membres, depuració franquista

06
Evolució del conreu de vinya
Cadastre, Propietaris, Terres, Masos, Has, 1860-1933-1944-1954-2016 a Begues

07
Conclusió
i com voldríem continuar el treball

Xarmataires i Rabassaires

Al Baix Llobregat moltes famílies disposaven d'un petit tros en propietat però es veien obligades a anar a jornal per mantenir-se.

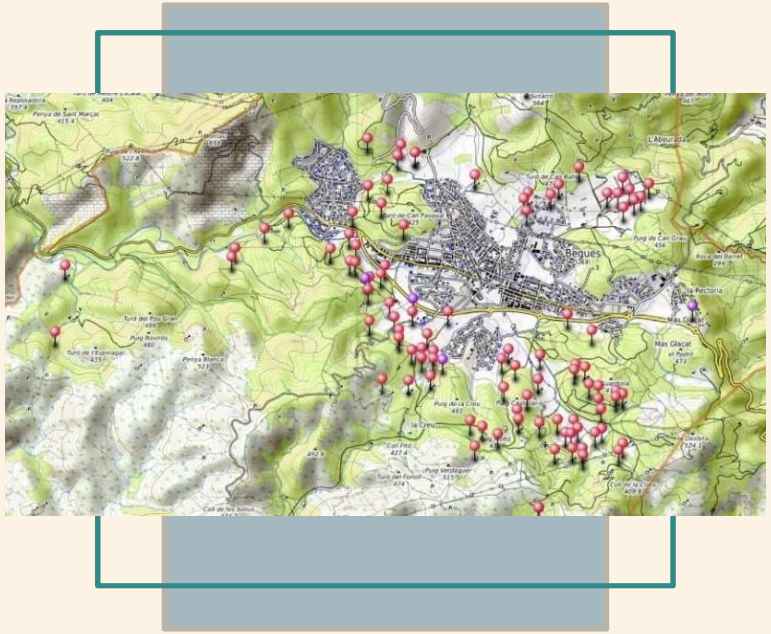

Al darrer terç del s.XVIII els gran propietaris de terra van **parcel·lar** per extraure més beneficis.

Les terres que parcel·laven sovint eren **ermes o bosc**

Els parcers que s'establiren per desforestar un tros i conrear-lo, reberen el nom de **XARMATAIRES** a Begues..

Si el conreu era de vinya s'anomenaven **RABASSAIRES**

Avui encara es poden apreciar les **terrasses i marges de pedra seca**, també les **barraques** – una per parcel·la -.

Documentació consultada

- Arxiu Comarcal del Baix Llobregat
- Arxiu Municipal Begues
- Fons patrimonials i familiars (Parellada-Mas Grau, can Sadurní, Mas Ferrer)
- Plano cadastre 1933
- Fitxes cadastrals 1933 i 1954
- Contractes de rabassa morta a Begues (1754-1884)
- Contractes de parceria (1900-
- Actes dels Plens Municipals (1901-1918)
- Actes de Conciliació i judicis Jutjat de Pau Begues (1907-1930)
- Fitxes de depuració franquista Begues (1939-1940)
- Banc de dades de Catalunya
- Certificats agrimensors (1859-1862)

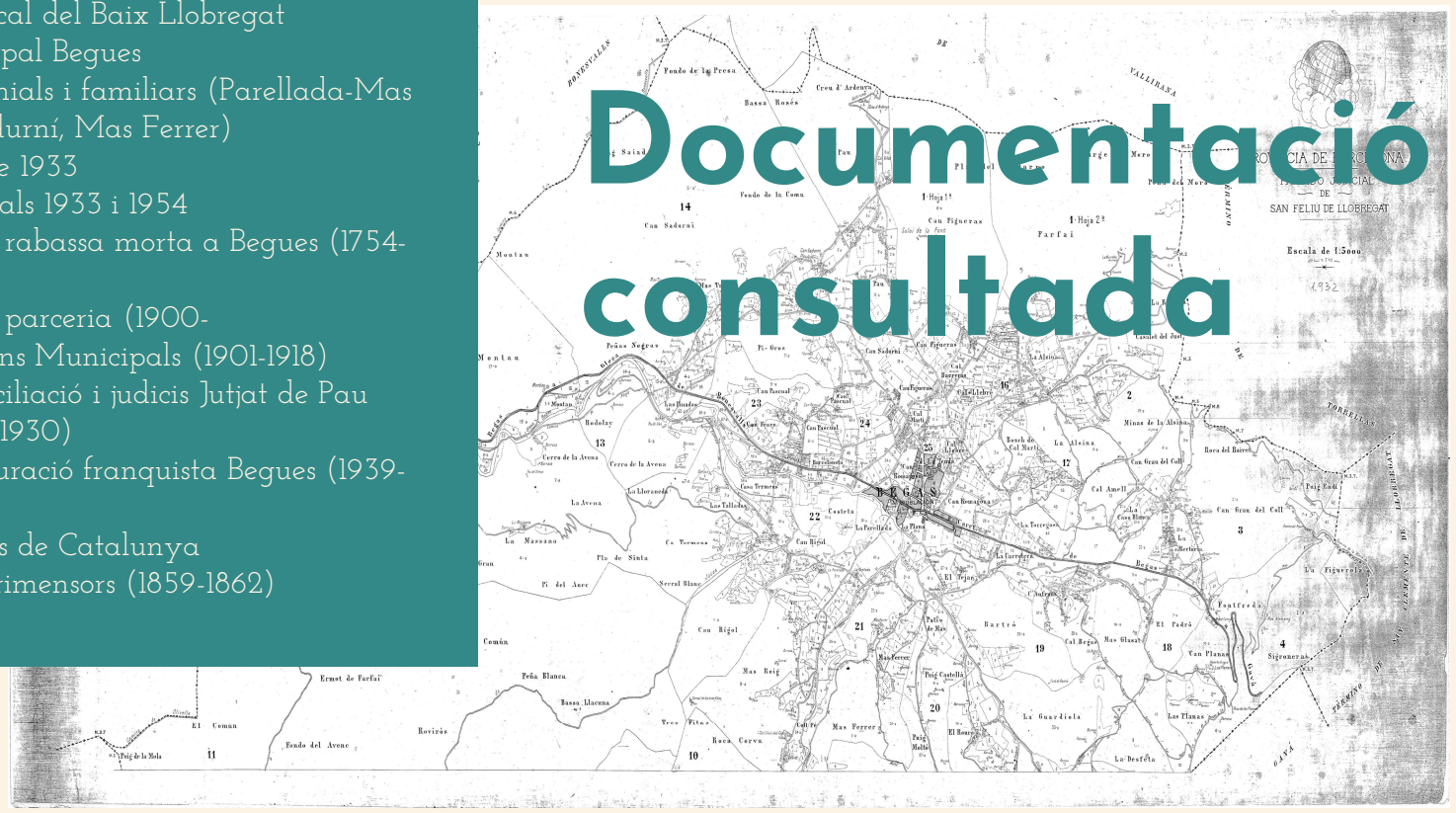

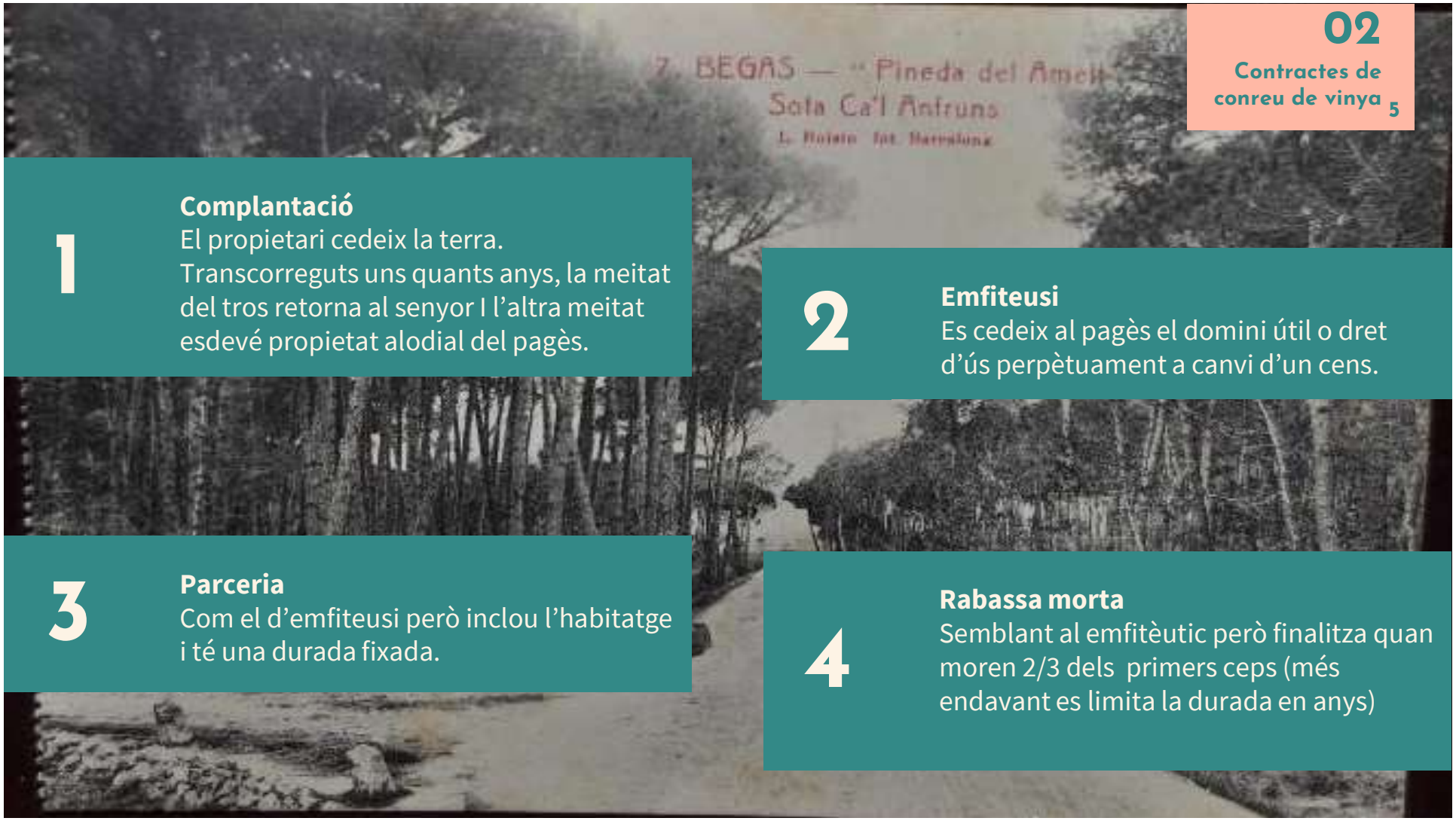

1 **Complantació**
El propietari cedeix la terra.
Transcorreguts uns quants anys, la meitat del tros retorna al senyor I l'altra meitat esdevé propietat alodial del pagès.

2 **Emfiteusi**
Es cedeix al pagès el domini útil o dret d'ús perpètuament a canvi d'un cens.

3 **Parceria**
Com el d'emfiteusi però inclou l'habitatge i té una durada fixada.

4 **Rabassa morta**
Semblant al emfitèutic però finalitza quan moren 2/3 dels primers ceps (més endavant es limita la durada en anys)

Rabassa morta

02
Contractes de conreu de vinya 6

Contracte (1754) entre Antoni Sadurní de l'Espluga i Antoni Martí. Una peça de terra a Ardenya per plantar vinya a rabassa morta.

Contractes de rabassa morta de Begues 1754-1884

	Propietari	Rabassaire	Inici contracte	durada (anys)	Tros	Dimensions	Anotacions
1	Vicens Freixes Morgades	Feliu Viñes	1783	70	mas Grau	una mujada de terra boscosa	
2		Felix, Josep i Isidre Petit del Mas Roig	1789	70	mas Grau	deu quarteres de terra boscosa	
3		Joan Figueres	1789	70	mas Grau	tres quarteres de terra boscosa a la vora de les seu germà Ramon	
4		Joan Campmar	1793	70	Los Avancos (mas Grau)	tres quarteres de terra boscosa	
5		Agustí Vadell	1797	70	Los Avancos (mas Grau)	tres quarteres de terra boscosa	
6		Ramon Figueres	1789	70	mas Grau	tres quarteres de zona campa i en part boscosa	
7	Pau Olivella i Amell	Joan Farreras	1819	35	Hostal Vell	dues quarteres	Justí Gili Papiol posterior propietari
8		Joan Farreras	1855	36	comprat a Francesc Sadurní	dues quarteres	és la perllongació del contracte anterior
9		Jaume Marcè	1836	19	Hostal Vell	sis quarts de mujada	Justí Gili Papiol posterior propietari
10		Pere Marcè	1836	19	Hostal Vell	sis quarts de mujada	Justí Gili Papiol posterior propietari
11		Cristòfol Grau i Romagosa	1836	19	Hostal Vell	una mujada	Justí Gili Papiol posterior propietari
12		Cristòfol Grau i Romagosa	1836	19	Hostal Vell	una mujada	Justí Gili Papiol posterior propietari
13		Jaume Marcè	1836	19	Hostal Vell	sis quarteres	Justí Gili Papiol posterior propietari
14		Joan Artigues	1836	19	Hostal Vell	sis quarts de mujada	Justí Gili Papiol posterior propietari
15		Pere Marcè	1836	19		sis quarts de mujada	Justí Gili Papiol posterior propietari
16		Joan Artigues	1855	15	Hostal Vell	dues quarteres	Justí Gili Papiol posterior propietari
17	Pau Olivella i Pagès	Pere Mercè	1836		Hostal Vell		
18							
19	Francisco Sadurní	Martí Mayol	1820	35		dues mojades	Justí Gili Papiol posterior propietari
20	Francesc Sadurní	Joan Vendrell de mas Ferrer	1824	32	Els Alous	dues mojades	Justí Gili Papiol posterior propietari
21	Francesc Sadurní	Fèlix Biñas	1832			dues mojades	
22	Francesc Sadurní	Joan Artigas	1833	38	Hostal Vell	dues mojades	Maria Gili Casanoves, posterior propietària
23	Francesc Sadurní	Martí Mayol	1833	15		duas mojades	Justí Gili Papiol posterior propietari
24	Francesc Sadurní	Antoni Vendrell de la Serra	1837		bosc de Collceranella		
25	Francesc Sadurní	Josep Oller	1847		Pou Nou	quatre mujades	
26	Francesc Sadurní	Martí Mayol	1848	7		duas mojades	Justí Gili Papiol posterior propietari
27	Francesc Sadurní	Pau Vendrell de mas Ferrer	1855		Los Pugadas		
28	Antoni Sadurní de l'Espluga	Antoni Martí	1754		Ardenya, llinda amb camps de Pere Font, Josep i Pau de la Figuera	dues mujades i mitja	
29	Antoni Sadurní	Pau Ros	1820		mas Sadurní	dues mujades	establiment emfitèutic. Vinya, fruits i un pollastre
30	Antoni Sadurní	Marià Romagosa	1820		bosc heretat Sadurní	tres mujades	
31	Antoni Sadurní	Cristòfol Vendrell i Reventós	1823	32	Pugadós	dues mujades	
32	Antoni Sadurní	Fèlix Esteve	1829		Mas Bort		
33	Antoni i Francesc Sadurní	Pere Vendrell i Reventós	1823	32	Pugadós	dues mojades	
34	Antoni i Francesc Sadurní	Mariano Campamà	1823	32	Los Pugadós	dues mujades	
35	Francesc i Antoni Sadurní	Joan Vendrell de mas Ferrer	1824	45	Les Albes (Hostal Vell)	dues mujades	
36	Francesc i Antoni Sadurní	Joan Petit de Puigmoltó	1831	24	Pugadós	dues mojades	confirmat per Justí Gili Papiol posterior propietari
37	Francesc i Antoni Sadurní	Joan Petit de Puigvoltor	1831	24	Pugadós	dues mojades	confirmat per Justí Gili Papiol posterior propietari
38	Maria Gili i Casanoves	Salvador Jacas, Joan Font, Cristòfol Grau, Martí Mayol, Joan Ferreras	1862		Hostal Vell		vidua de Justí Gili
39		Jaume Campamar	1884	45			
40	Eduard Vendrell i Romeu	Jaume Campamà	1884	48	Hostal Vell		vinya i fruits

Conrear segons "***els costums del bon pagès***"
Drets de pas i pastura, de sembrar i batre, plantar vinya, fer la verema, plantar arbres, fer carbó, vendre la rabassa, dret de fadiga, fer anar el cup de l'amo, herbes i pàmpols per l'amo
Eixarmar I plantar abans de 3 anys, si s'està 3 anys sense conrear el contracte acaba. Una quarta part del vi per l'amo, cadastre i censos.

- A partir de 1884 ja no es signa cap contracte de rabassa morta (fons Parellada-Mas Grau i fons can Sadurní).
- Ha arribat la fil·loxera.
- A partir de 1893 rabassaires i petits viticultors donen de baixa la contribució rústica de les vinyes en morir els ceps.
- Tot i conèixer el cep americà, no tenen diners per empeltar els ceps.

Mujada: superfície que poden llaurar dos bous en un dia. (4.896,5 m2)
Mundina 306,03 m2
Quartera: camp que es pot sembrar amb una quartera de blat (70 litres de gra) A Barcelona 2.448,25 m2

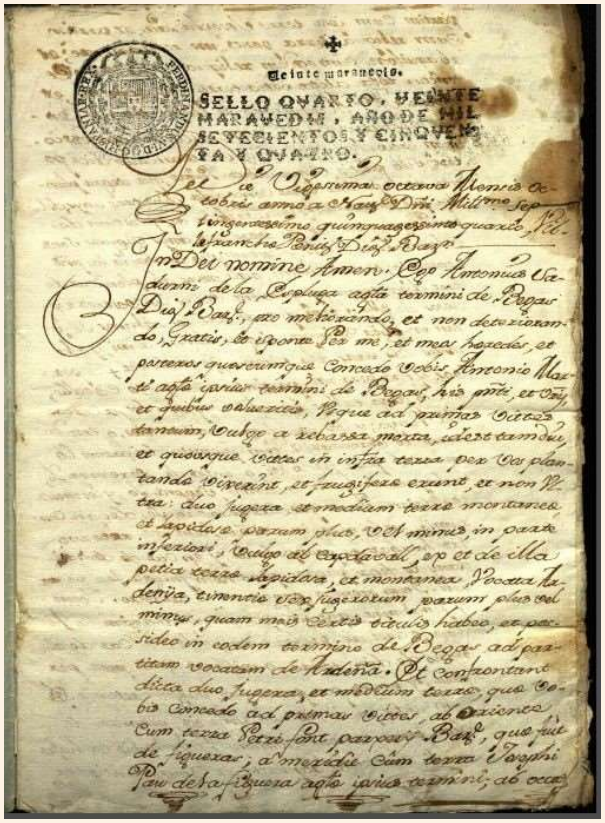
Dei nomine Amen. Ego Antonius Va-
dem de la Espluga agfa termini de Pogar
Dia Bar.; ato meliorando, et non detorioran-
do, Gratis, de ipsorum Pex me, et meos hæredes, et
posteros quæcumque Concedo Vobis Antonio Mar-
té agfe jariæ termini de Pogar, hic mihi, et Vo
et subtus valenciæ, Pergue ad primas Vites
danum, Vulgo a rebassa morta, alese tam du
et quæcunque vites in infra terra, pex Vos plan-
tando vixerint, et fructificare cæpint, et non Ve
tra: duo jugera et medium terræ montanæ
et lapidatæ parum plus, Vel minus in parte
inferiori, Vulgo de espadaval, ep et de illa
petia terræ lapidatæ, et montanæ Vocata la
deniya, cimentis Vos jugerorum parum plus vel
minus, quam mihi Vestro titulo habeo, et pos-
sideo in eodem termino de Pogar ad pa-
rietem vocatam de Nadeña. Et confrontant
dicta duo jugera, et medium terræ, quæ Vo-
bis Concedo ad primas Vites ab Orientem
Cum terra Petri Font parroch. Bar., que ru
de iquezar; ab Occidente Cum terra Joseph
Pau de la Figuera agfe jariæ termini; ab occa

Parceria

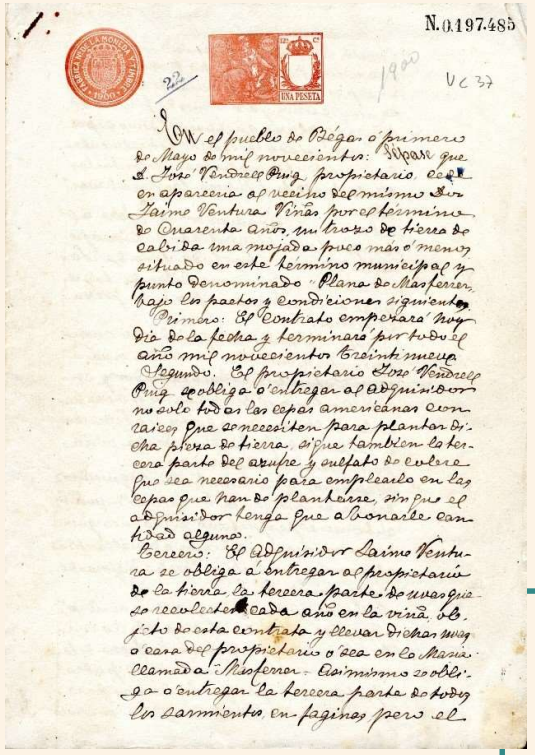

N.0197485

UNA PESETA

En el pueblo de Bégar a primero de Mayo de mil novecientos: Ante mi que da Jose Vendrell Puig, propietario, cabeza en aparceria al vecino del mismo Don Jaime Ventura Viñas por el termino de Cuarenta años, un trozo de tierra de cabida una mojada poco más ó menos situado en este termino municipal y punto denominado "Plana de Masferrer, bajo los pactos y condiciones siguientes.

Primero: El Contrato empezará hoy dia de la fecha y terminará por todo el año mil novecientos Treinta nueve.

Segundo. El propietario Jose Vendrell Puig se obliga a entregar al adquisidor no solo todas las cepas americanas con raices que se necesiten para plantar dicha pieza de tierra, sino tambien la tercera parte del azufre y sulfato de cobre que sea necesario para emplearlo en las cepas que han de plantarse, sin que el adquisidor tenga que abonarle cantidad alguno.

Tercero: El Adquisidor Jaime Ventura se obliga a entregar al propietario de la tierra las tercera parte de uvas que se recolectenada año en la viña objeto de este contrato y llevar dichas uvas a casa del propietario ó sea en la Masia llamada Masferrer. Asimismo se obliga a entregar la tercera parte de todos los sarmientos en paginas pero el

- El primer es signa el 1900 entre Josep Vendrell Puig (Mas Ferrer) i Jaume Ventura Viñas, per 40 anys.
- El propietari subministra ceps americans i paga 1/3 part de sofre i sulfat de coure.
- Passats 4 anys, les vinyes que estiguin en bon estat no poden replantar-se, fins que una plaga les hagi devastat.
- El parcer lliura 1/3 part de la collita i dels sarments.
- El parcer paga 5 pessetes anuals i la contribució
- El propietari pot pasturar les herbes, i si plou haurà d'esperar 3 dies.

En comptes de rabassa morta es definien contractes de parceria o arrendament a parts de fruits.
S'evitava la similitud amb l'emfiteusi i es facilitava el desnonament.
Es redueixen els contractes davant notari i es substitueixen per contractes privats sense validesa legal.
S'afegeixen clàusules indicant "*l'adquiridor s'abdica de totes les lleis per les que es concedeix o es pot concedir al rabasser el dret de redimir*"
Hi ha contractes anuals on s'especifica que el propietari no ha de satisfer cap quantitat en concepte de millores. El propietari manté el control de la terra i evita l'amillarament que permetia la redempció de la rabassa (segons la llei republicana 1873)

El conflicte dels rabassaires

Finals s.XIX motius pels quals es podia desnonar al rabassaire:

- Si havia complert la durada del contracte
- Si no s'havia escripturat mitjançant protocols notarials
- Si el propietari de la terra l'havia venut a un tercer
- Si el contracte no tenia termini i s'avisava amb un any d'antelació
- Si dues terceres parts dels ceps havien mort

El preu del vi havia davallat (recuperació de les vinyes franceses) i les americanes no eren tan productives. Forta crisis econòmica.

Amb la industrialització la dona entra al món laboral per treballar a les fàbriques i millora l'economia familiar. A Begues això no és va produir.

- Llibre d'actes municipals Begues 6/10/1901, les pèrdues de les vinyes fan que es deixin de pagar els Impuestos del Tesoro els anys 1898 i 1899 (un total de 2.406,66 pts)
- 6 grans propietaris avancen els diners, l'Ajuntament els retornarà en els 5 anys següents.

Pressupostos municipals 1902 s'espera recaptar 1.974 pts en impostos sobre productes derivats de la vinya (un 33,63% sobre el total de productes agrícoles)

Pressupostos 1918 s'espera recaptar 1.673 pts, el 38.1% sobre el total agrícola. Es recaptaven menys diners però representaven un % major sobre el total

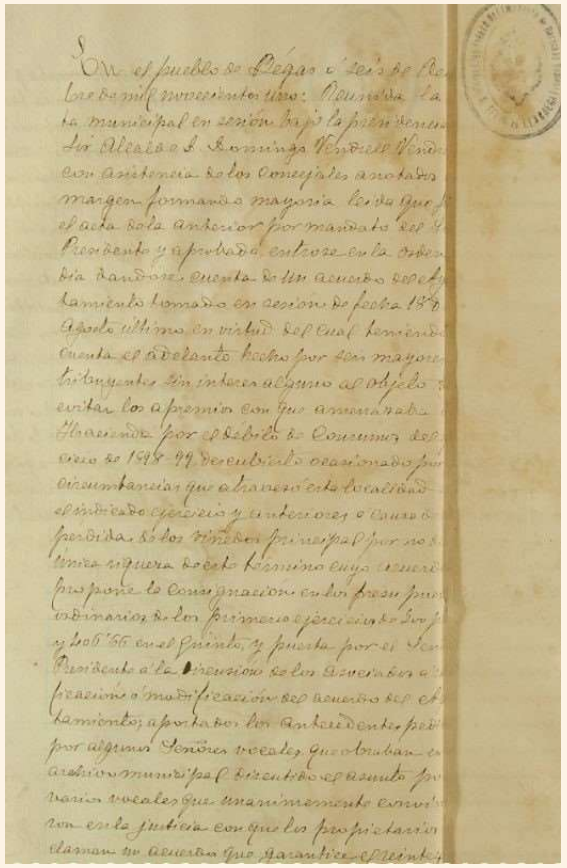

Actes de conciliació i judicis (1907-1929)

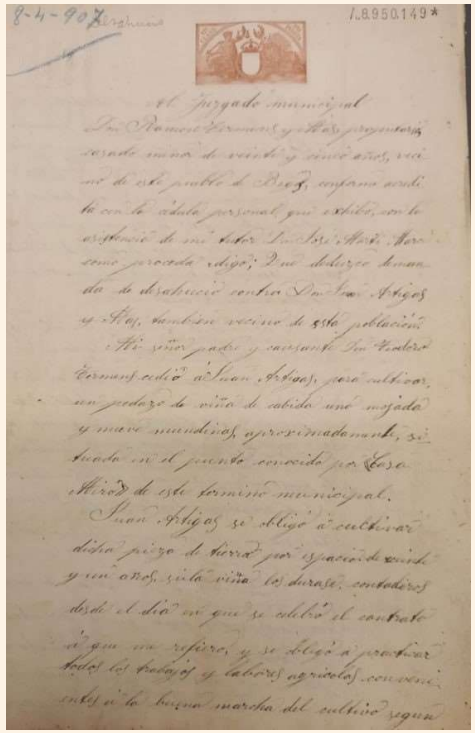

- 1907 Ramon Térmens i Mas vol desnonar Joan Artigas i Mas de can Miró. S'arriba a un acord per perllongar el contracte 10 anys
- 1921 Manuel Pla i Amell vol desnonar Gabriel Viñas. Demostra que ha assumit les reformes del mas Glaçat i pagat les gallines. Es pot quedar dos anys mes.
- 1921 Manuel Pla Amell avisa amb un any que desnona Bartolomé Roig i Mestres de can Paulo i la Barnola perquè vol un altre arrendatari.
- 1922 Teresa Feliu desnona a Mucio Vendrell del carrer Jaume I, per manca de pagament. Es pot quedar fins recollir l'hort.
- 1923 Teresa Anglada desnona de la Parellada a Jose Viñas Sadurní.

Actes de conciliació i judicis (1907-1929)

- 1926 els hereus de confiança de Teodor Bosch desnonen a Juan Pascual i Farreras
- 1928 Salvador Parellada i Torrens denuncia a Joé Angi Tutusaus que no li deixa pasturar el bestiar. S'arriba a un acord.
- 1929 José Vendrell Torres insta a José Viñas Pascual a passar comptes de Mas Ferrer.
- 1930 José Camderròs i Boguña vol desnonar José Surribas Petit de Can Figueres. S'acorda que s'hi pot quedar 3 anys fins a la finalització del contracte anterior.

- 1912 Jaime Nicolau Artigas, parcer, reclama a Francisco Anglada Miró 100 ptes de la Parellada (sulfat i coure). S'arriba a un acord
- 1917 Mucio Vendrell Tutusaus, parcer, demanda un hereu de confiança de Teodor Bosch per 98,5 ptes pel tractament vinya.

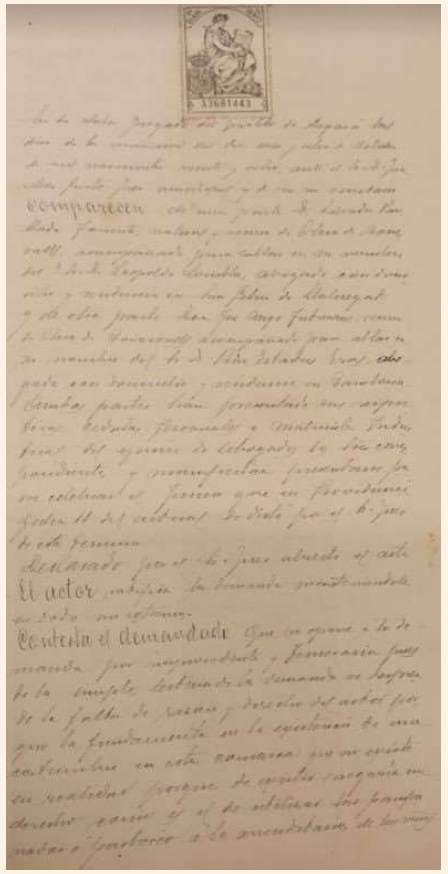

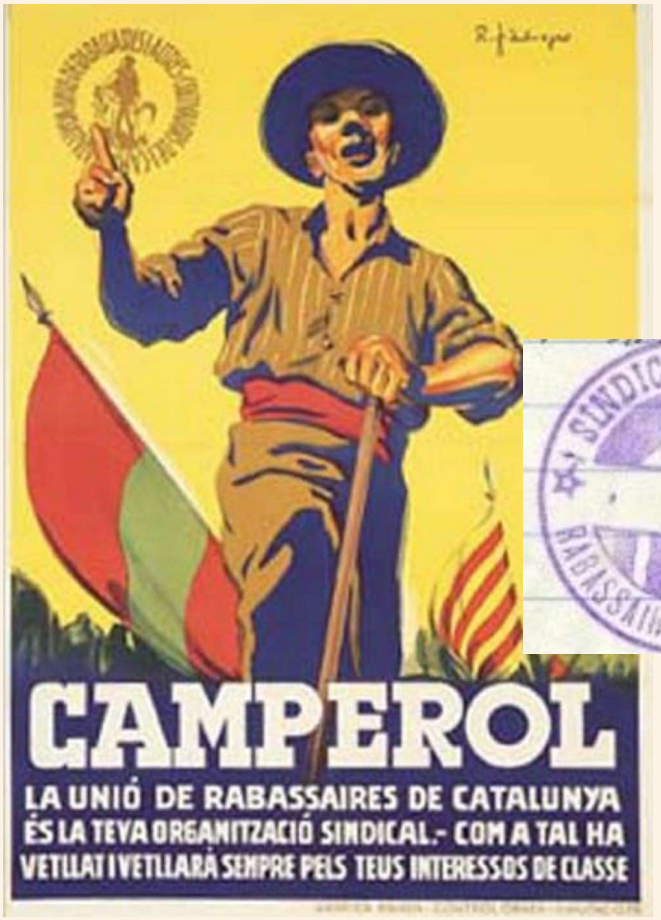

Els rabassaires de les comarques barcelonines (Anoia, Bages, Baix Llobregat, Penedès i Vallès) s'uneixen en el Sindicat Unió de Rabassaires l'any 1922.

L'any 1928 passa a ser la Unió de Rabassaires I Altres Cultivadors del Camp de Catalunya

Principal organització sindical agrària de Catalunya fins 1939.
Als anys 30 tenia 50 seccions locals (a Begues també)

"Qui no sàpiga defugir el concurs dels amos, demostra no estar tampoc capacitat per arribar a l'emancipació en el treball, que és l'ideari de la UR"

1

La UR dona support a ER (eleccions 1931)
La Generalitat prohibeix el desnonament als arrendataris amb renda < 1.500 ptes (menys per impagament).
El Ministeri d'Agricultura revisa els contracte abusius

2

Campanya "tot cap a casa"
La UR fa una crida a no entregar el terç fins que els tribunals resolguin (es deposita als jutjats)

3

Pacte de la Generalitat (Macià) 1931
De un terç passa a un quart.
20 setembre primers empresonats,
UR convoca manifestació I vaga.

4

Desestimacions desembre 1931
D'uns 30.000 judicis, la immense majoria van ser sentenciats contra els rabassaires.
Només 2.500 per conciliació

5

Trilla 1932
Terratinents pressionen als rabassaires per desnonar (retardant cobrar, arrencant la vinya….). Ser de la UR ho consideren delicte.

6

Al Penedès
Hi ha una mala collita el 1932 i es tornen a repetir les vagues .

Llei 1932

Llei de la Reforma Agrària de la II República (9/09/1932). Derogada a desembre de 1934.
Afavoria la redistribució expropiant, parcel·lant i distribuint la terra.
Expropiar: terres donades, de l'estat, província o municipi, dels nobles, comprades per especular, incultes i mal cultivades, no regades en zona de regadiu, les sistemàticament arrendades, les que superin un nombre determinat d'has....
A Begues es comunica en Ple Municipal el 16 de febrer de 1933 I s'encarrega un plànol cadastral.
Fracassa per manca de diners per expropiar, lentitud de l'Institut de la Reforma Agrària.

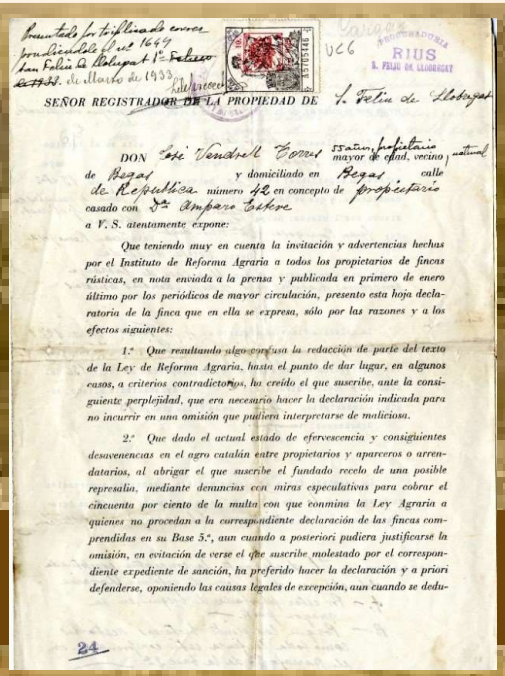

SEÑOR REGISTRADOR DE LA PROPIEDAD DE

DON José Vendrell Comas propietario mayor de edad, vecino y natural de Begas y domiciliado en Begas calle de República número 42 en concepto de propietario casado con Dª Amparo Tetsve a V. S. atentamente expone:

Que teniendo muy en cuenta la invitación y advertencias hechas por el Instituto de Reforma Agraria a todos los propietarios de fincas rústicas, en nota enviada a la prensa y publicada en primero de enero último por los periódicos de mayor circulación, presento esta hoja declaratoria de la finca que en ella se expresa, sólo por las razones y a los efectos siguientes:

1.º Que resultando algo confusa la redacción de parte del texto de la Ley de Reforma Agraria, hasta el punto de dar lugar, en algunos casos, a criterios contradictorios, ha creído el que suscribe, ante la consiguiente perplejidad, que era necesario hacer la declaración indicada para no incurrir en una omisión que pudiera interpretarse de maliciosa.

2.º Que dado el actual estado de efervescencia y consiguientes desavenencias en el agro catalán entre propietarios y aparceros o arrendatarios, al abrigar el que suscribe el fundado recelo de una posible represalia, mediante denuncias con miras especulativas para cobrar el cincuenta por ciento de la multa con que conmina la Ley Agraria a quienes no procedan a la correspondiente declaración de las fincas comprendidas en su Base 5.ª, aun cuando a posteriori pudiera justificarse la omisión, en evitación de verse el que suscribe molestado por el correspondiente expediente de sanción, ha preferido hacer la declaración y a priori defenderse, oponiendo las causas legales de excepción, aun cuando se dedu-

24

Josep Vendrell (Mas Ferrer), març 1933

Els grans propietaris s'hi oposen I presenten al·legacions, sovint seguint un model genèric

7

14/04/1933
Manifestació amb 40.000 rabassaires de 250 pobles. Entreguen a Macià un escrit amb les seves demandes

Redempció de la terra donada sistemàticament en arrendament; desaparició del contracte de parceria, abolició del pagament de renda en fruits; establiment sota el patronatge de la Generalitat del Crèdit Agrícola, assegurança d'accidents, de collita, creació d'institucions de previsió I assistència socials

Llei 1933

La Generalitat aprova la **llei per a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu** I crea la comissió Arbitral Superior de Catalunya i les de districte.

Llei 1934

La Generalitat aprova la **llei de contractes de conreu** (11/04/1934): 6 anys durada mínima del contracte, dret a adquirir les terres abonant el seu valor si s'hi ha treballat > 18 anys, fixa el preu màxim de l'arrendament (4% del valor de la terra)

8 **Llei anulada el 8/06/1934**
Els grans propietaris mitjançant l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre impugnen la llei davant el Tribunal de Garanties Constitucionals

9 **El parlament la torna a aprovar**
Amb el mateix text, dient que no reconeix un tribunal format per politics no Catalans.

10 **Acord Govern-Generalitat**
Es pacten algunes reformes I s'aprova la llei. Els rabassaires presenten 29.729 demandes de revisió de contracte.

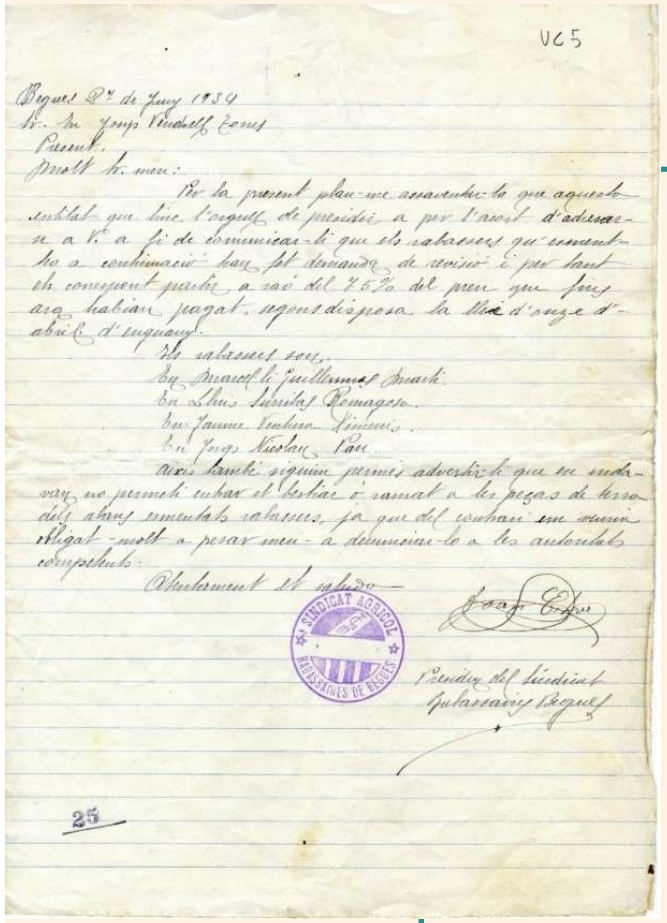

V25

Begues 2n de Juny 1934

Sr. Sn Joan Esteve Comes

Present.

Molt Sr. meu:

Per la present plau-me assenyalar-li que aquest sindicat que Vine. l'orgull de presidir a per l'assut d'adreçar-se a Vd. a fi de comunicar-li que els rabassers que amunt-ho a continuació han fet demanda de revisió i per tant els correspont pagar, a raó del 75% del preu que fins ara habian pagat, segons disposa la llei d'onze d'abril d'enguany.

Els rabassers son:

En Marcel·li Guillemats Martí.

En Lluis Surribas Romagosa.

En Jaume Ventura Ximenis.

En Josep Micolau Pau.

Axis mateix signim permes advertir-li que en endavant no permetrem cultivar el terratge o romandre a les pegas de terra dels abans esmentats rabassers, ja que del cultivar-les ens veurem obligat -molt a pesar nostre- a denunciar-lo a les autoritats competents.

Rebut cordialment el saludo

SINDICAT AGRICOL DE PETITS PROPIETARIS I RABASSAIRES DE BEGUES

El Conde del Sindicat
Salvador Vilagut Begues

25

24/06/1923 venen càrrecs importants de la UR , nomenats per Lluís Companys a fer un miting a Begues (Miquel Ferrer de Vilches, Ernest Ventós, Josep Ricard Rovira I Amadeu Aragay)

Es crea una secció local de la UR a Begues

Només hem trobat un document de 1934 que identifica Joan Esteve com a president del sindicat UR a Begues i a Marcel·li Guilleumes Martí, Lluis Surribas Romagosa, Jaume Ventura Ximenis I Josep Micolau Pau com a rabassaires.

Indica que han demanat revisió de contracte I que segons la lleig vigent han de pagar un 75% del que pagaven fins llavors.

Depuració franquista 1939-1940

1 **La fitxa**
Calia indicar si s'havia servit al *ejército rojo con carácter forzoso o voluntario*
Es demanava denunciar a altres companys i donar noms d'avals

2 **Els avals**
Sovint mencionen la Unió de Rabassaires.

De Pedro Vendrell Escofet es diu que és persona d'esquerres I va formar part de la junta de la UR

De Josep Martí Ollé es diu que va pertànyer als Rabassaires però es creu que va ser forçat ja que "por sus pocas luces le cree incapaz"

El primer alcalde la dictadura feixista, en Felipe Viñas Tutusaus informa que Pablo Esteve Jacas "*es un elemento destacado de izquierdas ya antes de la nefasta república, hizo armas contra el Glorioso Movimiento Nacional desempeñando un cargo activo en el síndicato agrícola, entidad que despojaba de sus cosechas a los labradores de la localidad*"

A Catalunya

A començaments dels 30 la vinya representava un 24% de les terres conreades. Josep Colomè Ferrer analitza la rabassa morta a l'Alt Penedès.

Nombre de contractes					
Anys	*Vida ceps*	*50 anys*	*> 50 anys*	*< 50 anys*	*Total*
1801-1810	264	2	1		267
1811-1820	726	9	14	2	751
1821-1830	868	79	11	8	966
1831-1840	636	101	18	6	761
1841-1850	744	284	97	6	1.131
1851-1860	320	139	109	12	580
1861-1870	49	111	91	71	322
1871-1880	8	39	72	6	125
1881-1890		80	74	4	158
% sobre el total contractes de rabassa morta					
Anys	*Vida ceps*	*50 anys*	*> 50 anys*	*< 50 anys*	*Total*
1801-1810	98,88	0,75	0,37		100
1811-1820	96,67	1,20	1,86	0,27	100
1821-1830	89,86	8,18	1,14	0,83	100
1831-1840	83,57	13,27	2,37	0,79	100
1841-1850	65,78	25,11	8,58	0,53	100
1851-1860	55,17	23,97	18,79	2,07	100
1861-1870	15,22	34,47	28,26	22,05	100
1871-1880	6,40	31,20	57,60	4,80	100
1881-1890		50,63	46,84	2,53	100

Del 98,88% entre 1801-1810
a
6.4% entre 1871-1880
0 contractes entre 1881-1890
Augmenten els contractes < 50 anys

	Judicis				*%*			
Causa judici	*1880-1889*	*1890-1900*	*1901-1910*	*Total*	*1880-1889*	*1890-1900*	*1901-1910*	*Total*
Finalitzar el contracte	40	182	71	293	52,63	57,96	60,17	57,68
Incompliment del contracte per part del rabasser	25	118	42	185	32,89	37,58	35,59	36,42
Reclamació del rabasser	8	11	4	23	10,53	3,5	3,39	4,53
No consta	3	3	1	7	3,95	0,96	0,85	1,37
Total	**76**	**314**	**118**	**508**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

1890-1900 x 4 el nombre de judicis. El 95% per finalització o incompliment de contracte o abandonament vinyes.
376 judicis, 144 el rabasser abandona la terra, 205 s'oposa al desnonament, 27 hi ha acord i es fa un nou contracte.

A Begues

A partir de 1887 la població davalla i no es torna a recuperar la xifra d'habitants fins el 1965.
Davallada entre 1887 i 1930 (es perd un 8.4% de la població)

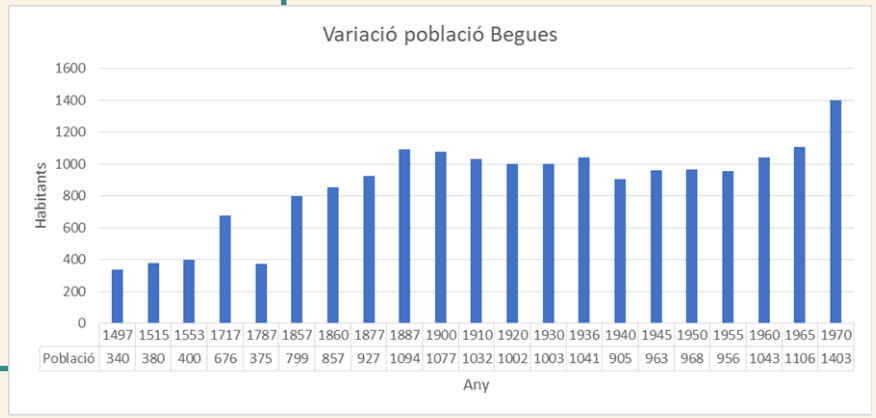

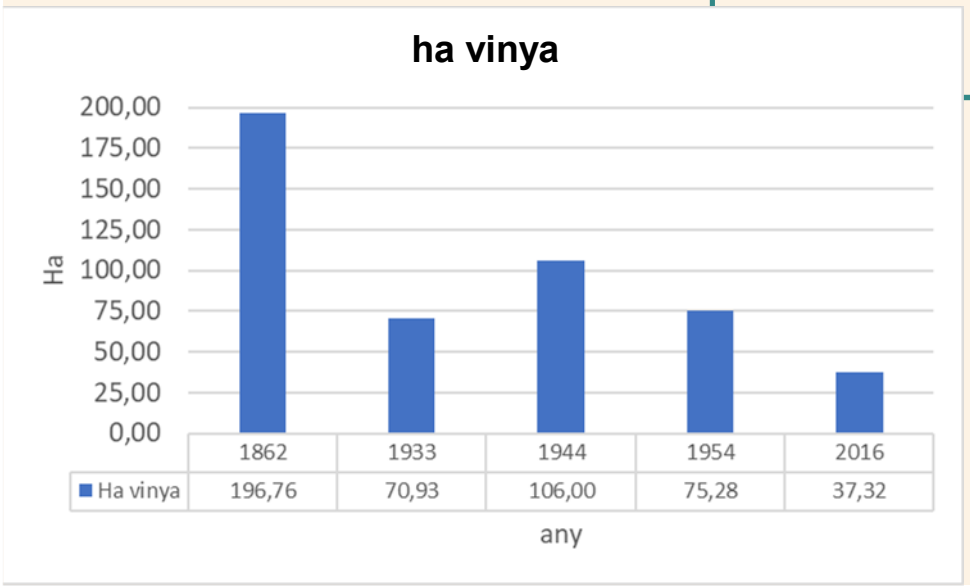

Entre els anys 1862 i 1933 es redueix un 64% el conreu de vinya (fil·loxera, canvis de lleis). Es recupera una mica entre 1933-1944 i a partir de llavors davalla (pèrdua de camps de conreu en front a habitatges i urbanitzacions).

A Begues 1860

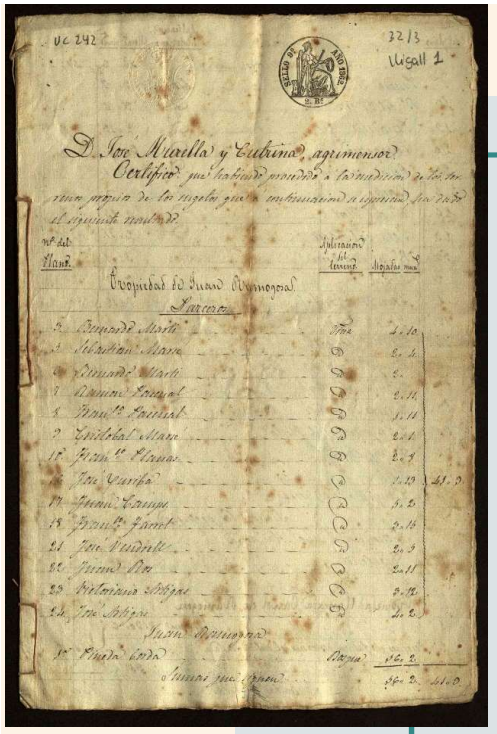

Creix el conreu de vinya I la població

1859-1962 certificats fets per agrimensors.

- **José Murella I Cutrina (1862) certifica les dimensions de les superfícies cultivades per Joan Romagosa I Francesc Sadurní.**
- **Pedro Ribas Parellada (1859) certifica les propietats de Joan Petit Girona, Ramon Térmens, Rosa Rabella , Josep Parellada I Maria Vendrell (1861).**

Finca	1859-1862				
	Propietari	Ha prop	Parcers	Ha parc	Has total
Les Planes	Joan Petit Girona	1,16			1,16
Casa Martí	Joan Petit Girona	1,71	2	1,25	2,96
La Clota i Hort Font Sangonera	Joan Petit Girona I Jose Parellada	5,54	24	3,60	9,14
Casa Miro	Joan Petit Girona		3	1,93	1,93
Mas Alemany	Joan Petit Girona		3	2,48	2,48
Mas Ferrer	Maria Vendrell	3,76	4	7,52	11,28
Can Termens	Ramón Termens	2,26	13	15,27	17,53
La Massana	Rosa Rabella de Rubio		3	3,49	3,49
Propietats de Romagosa	Joan Romagosa	6,92	14	20,35	27,27
Montau de Romagosa	Joan Romagosa	2,72	5	3,28	6,00
Propietats de Fco. Sadurni	Francisco Sadurni	3,24	57	85,32	88,56
Mas Bort ?	Francisco Sadurni		7	12,09	12,09
Montau de Sadurni	Francisco Sadurni		1	1,00	1,00
Creu d'Ardenya	Francisco Sadurni		1	2,78	2,78
Can Pau	Francisco Sadurni		5	9,09	9,09
Totals		**27,31**	**142**	**169,45**	**196,76**

7 propietaris, tenen 142 parcers. Els parcers treballen el 86% de la vinya
Hi ha un total de 196,76 Ha de vinya

A Begues 1933

- Mapa de cadastre i fitxes.
- Segons treball de Bernat Dolz la vinya és el 7,13% de la superfície conreada (unes 125 Ha)
- Nosaltres obtenim 70,93 Ha.

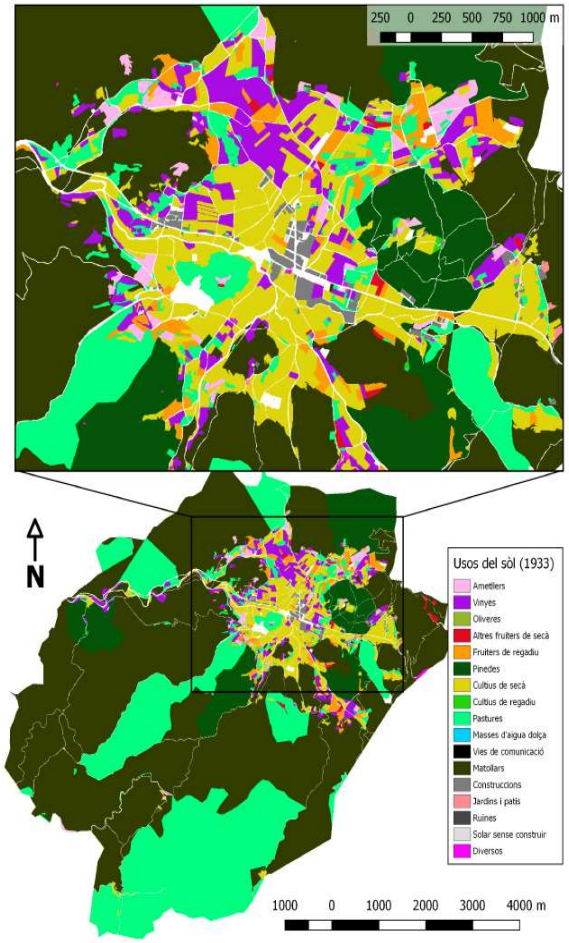

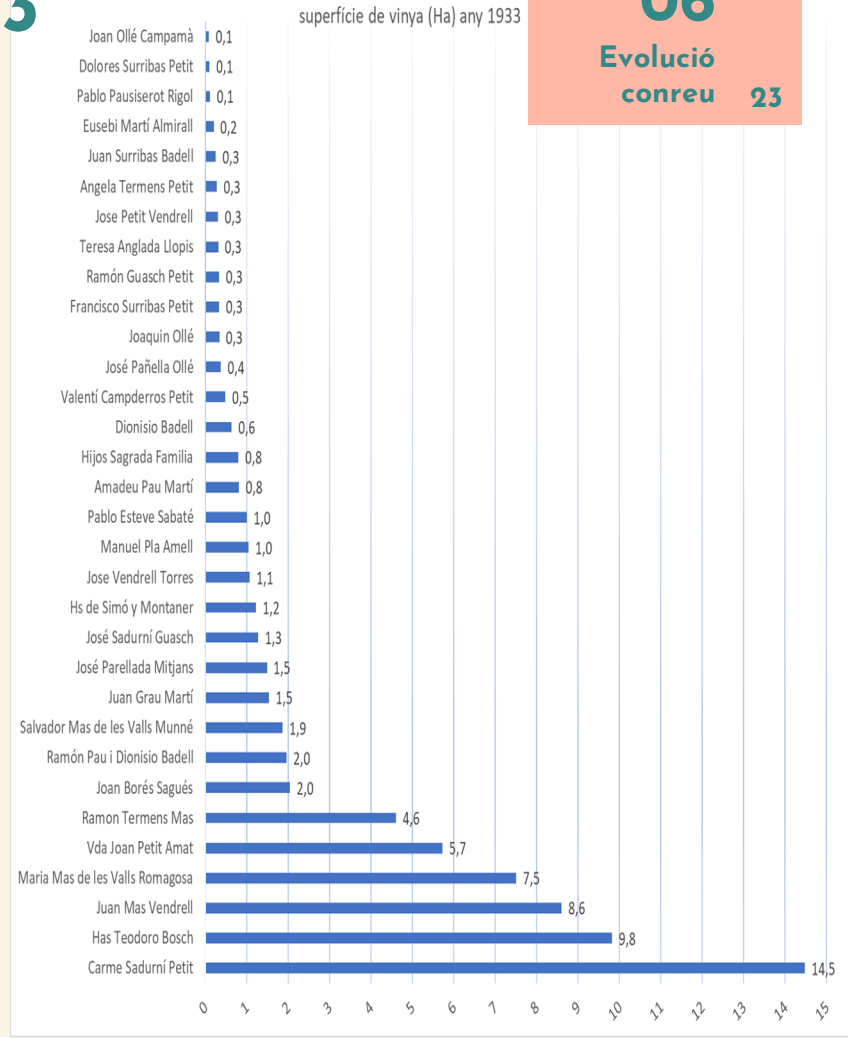

A Begues 1944

Segons Josep Llovet a Begues es dedicava a la vinya entre un 20-40% de la superfície conreada

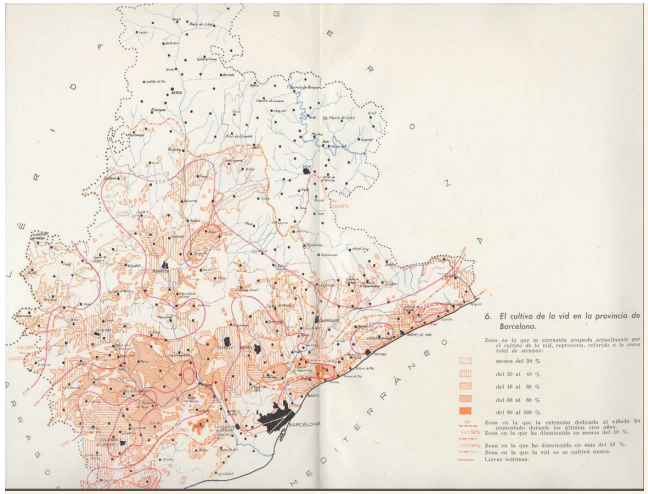

Comissaria General d'Abastiment. Llistat de tots els productors d'explotacions agrícoles I ramaderes de Begues (195) I si són propietaris, arrendataris o parceristes, el producte conreat i les dades de la collita.

Obtenim que hi havia 87 parceristes (deurien ser més perquè falta algun full)

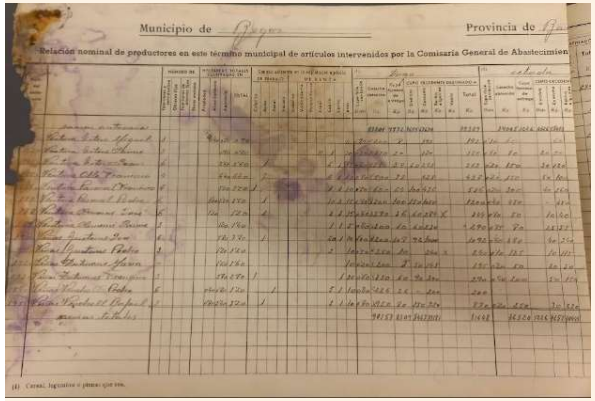

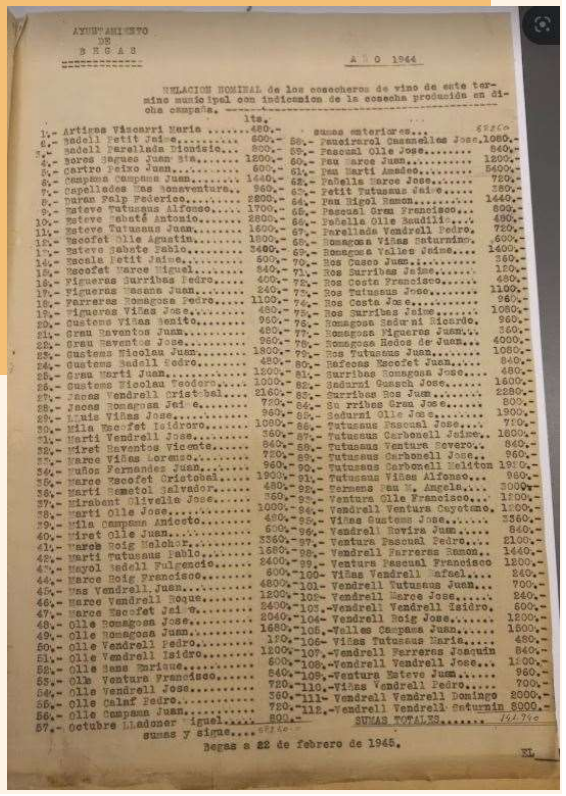

Segons la llei de 1933 "Estatuto del vino" els productors han de fer una declaració individual. El document és complet i indica que hi va haver 112 productors, 106 Ha de vinya i 141.740 litres de vi i derivats del raïm.

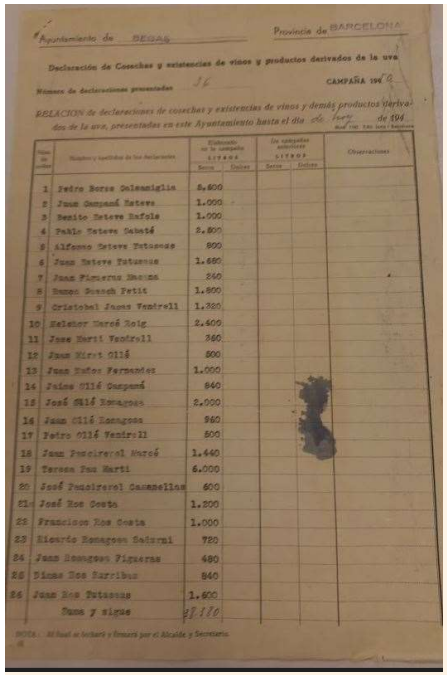
Ayuntamiento de BEGAS — Provincia de BARCELONA

Declaración de Cosechas y existencias de vinos y productos derivados de la uva

CAMPAÑA 1950

RELACION de declaraciones de cosechas y existencias de vinos y demás productos derivados de la uva, presentadas en este Ayuntamiento hasta el día de de 1950

Núm. de orden	Nombres y apellidos de los declarantes	Elaborado en la campaña LITROS Secos	Elaborado en la campaña LITROS Dulces	Las cantidades anteriores LITROS Secos	Las cantidades anteriores LITROS Dulces	Observaciones
1	Pedro Borés Calsamiglia	5.600				
2	Juan Campamá Esteve	1.000				
3	Benito Esteve Rafols	1.000				
4	Pablo Esteve Sabaté	2.800				
5	Alfonso Esteve Estasens	800				
6	Juan Esteve Estasens	1.680				
7	Juan Figueras Blanch	240				
8	Ramón Guasch Petit	1.800				
9	Cristobal Juans Vendrell	1.720				
10	Salvador Marcé Roig	2.400				
11	Jose Martí Vendrell	360				
12	Juan Martí Ollé	800				
13	Juan Muñoz Fernandez	1.000				
14	Feliu Ollé Campamá	840				
15	José Ollé Bonagosa	2.000				
16	Juan Ollé Bonagosa	960				
17	Pedro Ollé Vendrell	800				
18	Juan Procireral Marcé	1.440				
19	Teresa Pau Martí	6.000				
20	José Procireral Cammellas	600				
21	José Ros Costa	1.200				
22	Francisco Ros Costa	1.000				
23	Ricardo Bonagosa Saburní	720				
24	Juan Bonagosa Figueras	480				
25	Dimas Ros Barribus	840				
26	Juan Ros Putassus	1.600				
	Suma y sigue	37.120				

A Begues 1950 i 1954

De la Declaració de collites i existències de vi i productes derivats del raïm (1950), s'obté que són 36 productors i es recullen 61.500 litres

De les fitxes de cadastre s'obté que es treballen 75,28 Ha de vinya .

Begues, el sòl agrícola és el 5,27% del terme – unes 261 Ha- I la vinya representa el 0.75% (37,32 Ha)

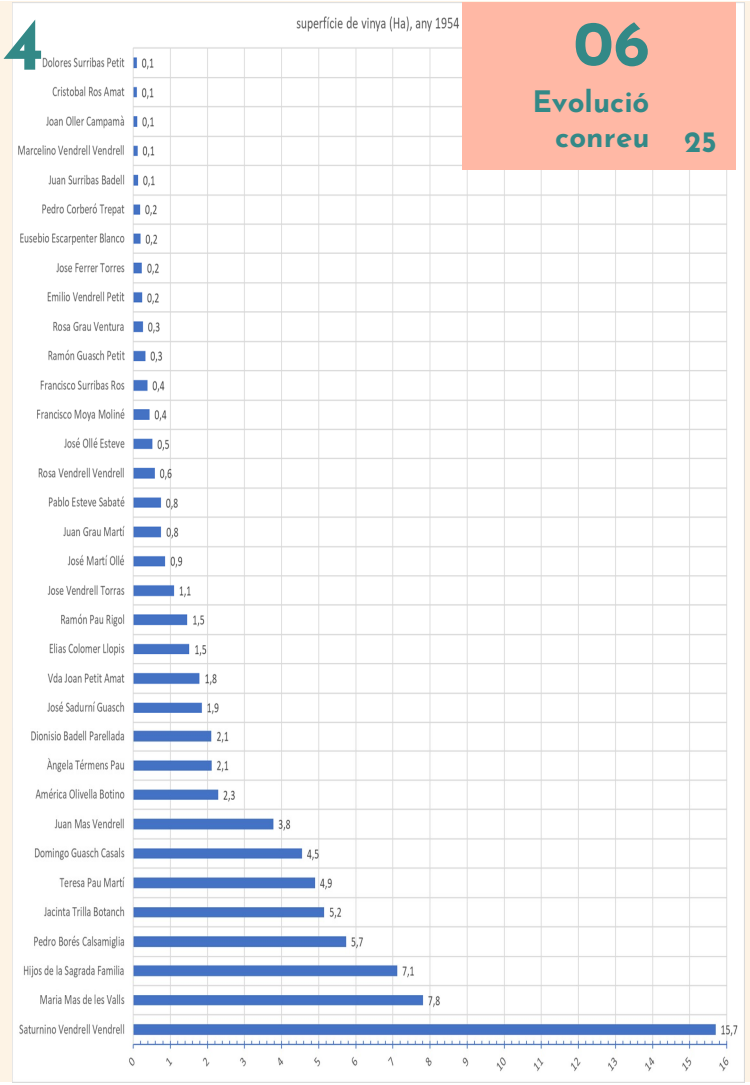

1 Cercar noves dades

Per entendre I contrastar alguns resultats als que no sabem donar explicació.

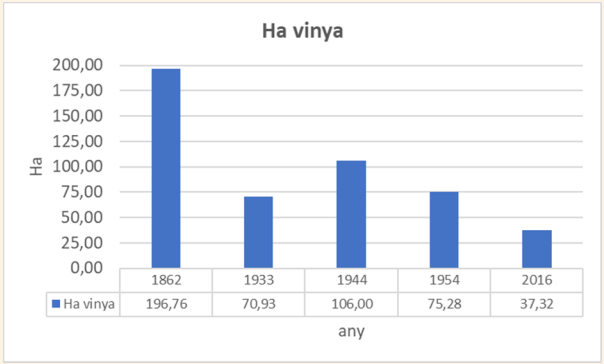

2 La importància dels arxius patrimonials I familiars

Contenen dades que expliquen la història d'un poble. Llàstima que no hi siguin tots.

PROPIETARIS VINYA SEGONS CADASTRE 1954	
Finca	**Nom**
Can Sadurní/Santa Eulalia/Pi Gros/Les Pinedes	Saturnino Vendrell Vendrell
Can Romagosa/Puig Moltó/Puig Castellá/Bastió/La Carretera/Montau	Maria Mas de les Valls
Cal Figueras/Mas Glassat	Hijos de la Sagrada Familia
Can Pasqual/Barceloneta/Can Frare/Cerro de la Vena	Pedro Borés Calsamiglia
Farfai/La Alsina	Jacinta Trilla Botanch
Can Pau	Teresa Pau Martí
Can Rigol/Costeta	Domingo Guasch Casals
Mas Trabal/Cal Begas/El Roure	Juan Mas Vendrell
Els Casals	América Olivella Botino
Can Térmens/Cal Martí/La Clota	Àngela Térmens Pau
Cal Llebrer/Cal Martí	Dionisio Badell Parellada
Mas Roig	José Sadurní Guasch
La Clota/Las Comas	Vda Joan Petit Amat
La Parellada	Elias Colomer Llopis
Cal Martí	Ramón Pau Rigol
Mas Ferrer	Jose Vendrell Torras
Cal Llebrer/Cal Martí	José Martí Ollé
Cal Llebrer	Juan Grau Martí
Can Pau dels Bous	Pablo Esteve Sabaté
Bastió	Rosa Vendrell Vendrell
Cal Barreras	José Ollé Esteve
Vallgrassa	Francisco Moya Moliné
Sant Martí La Tenda	Francisco Surribas Ros
Barceloneta	Ramón Guasch Petit
Can Jepet	Rosa Grau Ventura
El Roure	Emilio Vendrell Petit
Mas Ferrer	Jose Ferrer Torres
Can Romagosa	Eusebio Escarpenter Blanco
Cal Batlle Vell	Pedro Corberó Trepat
Mas Ferrer	Juan Surribas Badell
D'Anfruns	Marcelino Vendrell Vendrell
Cal Cataquero	Joan Oller Campamà
Cal Cataquero	Cristobal Ros Amat
Barceloneta	Dolores Surribas Petit

3 El primer estudi que es fa a Begues

Sobre la presència dels rabassaires, els contractes de rabassa morta i els conflictes propietari-rabassaire.

4 Qui té què i qui ven a qui

Les dades obtingudes permeten veure l'evolució dels grans propietaris, i com les terres canvien de mans.

5

Ens ho hem passat bé

Per fer aquest treball hem trepitjat per primer cop l'arxiu…. ara en som addictes.